Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CIV. № 247 SATURDAY, DECEMBER 27, 1997 PARSIPPANY and NEW YORK CENTS 75 ЦЕНТІВ ПАРСИППАНІ і НЮ ЙОРК СУБОТА, 27-го ГРУДНЯ 1997 р. Ч. 247 РІК CIV.

Парлямент збільшив мінімальну платню втричі

Київ. — Верховна Рада зробила 24-го грудня новорічний подарунок найменш оплачуваним працівникам в Україні, підвищивши мінімальну місячну платню від 15 гривень до 45 гривень, повідомило агентство Ройтерс. Але оскільки нова межа бідности в Україні тепер становить 73.70 гривень на місяць, це підвищення для багатьох може виявитися недостатнім.

Закон, який депутати прийняли під час обговорення бюджету на 1998 рік, підвищив межу бідности, яка раніше становила 70.90 гривень. Нові норми набувають чинности 1-го січня 1998 року.

В попередньому проєкті закону, на який Президент Леонід Кучма наклав вето, депутати пропонували поступове підвищення мінімальної платні, щоб вона зрівнялася з межею бідности 1-го жовтня 1998 року.

Мінімальну платню тепер переглядатимуть щокварталу, одночасно з переглядом бюджетних видатків і прибутків.

Комісія Кучма-Гор дбає про дітей

Київ(Р.Р.). — В Україні розпочато підготову до виконання українсько-американського науково-практичного проєкту „Забруднюючі довкілля і здоров'я дітей".

Проєкт започаткувала Комісія Кучма-Гор. Науковий керівник з української сторони — Зореслава Шкіряк-Нижник, яка є професором Інституту педіятрії, акушерства та гінекології Академії Медичних Наук України, з американської — Сузен Монаган з Іллинойського університету в Чикаґо.

Свої дослідження науковці вирішили провести в Маріюполі, оскільки це місто є великим промисловим центром, у якому 90 відсотків молодих жінок страждають від різних недуг і тільки 10 відсотків немовлят народжується без патологічних проблем.

Обласні екологи вже давно дослідили негативний вплив на довкілля і здоров'я людей тих чи інших місцевих підприємств, а тепер науковці вирішили всебічно обстежити стан здоров'я маріюпільських дітей та вжити заходів для його поліпшення. Вони мають також визначити конкретних винуватців у забрудненні довкілля.

„Чорні скрині" з розбитого Як-42 направлено на експертизу

Київ (УНІАР). — Три „чорні скрині", знайдені на місці падіння українського літака Як-42 у Греції, направлені 23-го грудня до німецького міста Ганноверу, де незалежні експерти мають розшифрувати їх зміст, повідомив на пресконференції міністер з питань надзвичайних ситуацій Валерій Кальченко.

В літаку, який розбився 17-го грудня, намагаючись приземлитися в Сальоніках, було 70 осіб, переважно українських і грецьких громадян. Всі вони загинули. У зв'язку зі сніжною і туманною погодою пошуки літака тривали три дні. Натрапивши на його уламки, рятувальники побачили розкидані навкруги тіла, пашпорти, різдвяні подарунки.

В. Кальченко повідомив, що пошуки закінчено, усі тіла загиблих знайдено, затримка лише з їх розпізнанням. У зв'язку із тим, що 24-го грудня у Греції святкувалося Різдво Христове, затрималося проведення судово-медичної експертизи, а тіла загиблих українців можуть бути повернуті до України лише після їх повного розпізнання.

За словами Кальченка, вдалося повністю розшифрувати магнітофонний запис розмови залоги літака з диспечером Сальонік, який свідчить, що залога не знала, де саме вона знаходиться через туман, а на летовищі не було радару. Окрім того, під час спілкування з командиром залоги диспечер вживав як англійську, так і грецьку мову, що збільшувало непорозуміння.

Під час пошуку літака сталася ще одна трагічна подія — розбився грецький літак, який вилетів з Атен до Сольонік допомогати у пошукових роботах. Вся залога в кількости п'яти осіб загинула.

Служба іміґрації запроваджує вищі ціни

Вашінгтон. — Протягом цього року Служба іміґрації і натуралізації вже вживала спроби підняти ціни за оформлення документів та інші послуги. Однак після рішучих протестів законодавців і правозахисників у вересні відмовилася від цих планів. Тепер виявилося, що відмова не була остаточною.

В інтерв'ю для агентства Ассошіейтед Пресс Доріс Майснер, керівник даної служби, повідомила, що в 1998 році ціни на послуги таки буде підвищено. Щонайменше 20 послуг матимуть вищу вартість, включаючи ціни за оформлення прохань про громадянство, одержання дозволу на закордонні поїздки і продовження „зелених карток" для постійних мешканців З'єднаних Стейтів Америки.

Запропоноване підвищення оплат буде оприлюднене у Федеральному реєстрі. СІН, знаючи, що і на цей раз реакція на цей крок буде негативною, якийсь час вичікуватиме, вивчаючи думки і пропозиції експертів та громадськости.

Захисники прав іміґрантів, які протестують проти збільшення оплат СІН, вказують на недоліки у праці служби, зокрема на занадто повільний розгляд прохань. У більшості стейтів розгляд прохань про громадянство, наприклад, забирає понад два роки. Тепер за виповнення аплікацій на громадянство треба заплатити 95 дол. СІН пропонує підняти ціни до 200 дол. або й більше.

В минулому році Служба іміґрації і натуралізації дістала 1.6 млн. прохань про громадянство.

Створено програму для висвітлення виборчої кампанії

Київ. — Верховна Рада проголосувала за нову щотижневу теле- і радіопрограму „Твій вибір", яка інформуватиме населення про нове виборче законодавство та хід виборчої кампанії у березні 1998 року, повідомила 23-го грудня УНІАР.

За концепцію нової програми таємно проголосували 230 депутатів, проти — 8, утрималося — 9, не голосувало — 61.

Телепрограма „Твій вибір" виходитиме щосуботи на каналі УТ-1 за рахунок часу, виділеного для висвітлення діяльности Верховної Ради. Радіопрограма „Твій вибір" звучатиме в етері чотири рази на тиждень у робочі дні від год. 12.00 до год. 12.30 також за рахунок часу, встановленого для висвітлення діяльности парляменту.

Згідно з концепцією, телепрограма „Твій вибір" є інформаційно-аналітичним тижневиком, що досліджуватиме та висвітлюватиме перебіг подій, процеси підготови і проведення передвиборчої кампанії та виборів до найвищого законодавчого органу держави, а також до органів місцевого самоврядування.

Головною метою її є максимально об'єктивне висвітлення становищ різних політичних сил, партій, рухів та окремих кандидатів, що беруть участь у виборах до парляменту. Програма також міститиме матеріяли, які аналізуватимуть політичну платформу та кандидатські передвибрчі програми.

В ніч виборів програма працюватиме в прямому етері, висвітлюючи процес підрахунку голосів та перебіг виборів упродовж дня.

Програма складатиметься з відеосюжетів та коментарів ведучого, крім цього, останні 10 хвилин програми будуть присвячені діялогові представників двох протилежних політичних сил або окремих кандидатів.

Джерелами інформації програми будуть повідомлення незалежного об'єднаного прес-центру „Вибори-98", інформаційні агентства, центральна та регіональна періодика, партійна періодика, інформація від політичних партій, центральних окружних виборчих комісій і власна інформація.

Контролювати виконання постанови Верховної Ради буде парляментарний Комітет законодавчого забезпечення свободи слова та засобів масової інформації.

Виясняють справу О. Литвака

Київ(Р.Р.). — Тут у середу, 17-го грудня, оприлюднено заяву Пресової Служби Президента України з приводу незатвердження Верховною Радою кандидатури Олега Литвака на пост генерального прокурора України.

Як сказано в заяві, при обговоренні кандидатури не було висловлено ніяких претенсій до професійних кваліфікацій О. Литвака та його прокурорської праці. Навпаки, його охарактеризували як найбільш кваліфікованого, досвідченого серед фахівців цієї професії. Та все ж не затвердили через політичні пристрасті. Отож, майже півроку один з правних інститутів держави, покликаний забезпечувати законність і правопорядок, залишається без керівника з належними повноцінними уповноваженнями.

„Все це відбувається на тлі безперервних закликів, декларацій, публічних вимог з боку багатьох членів парляменту на адресу Президента України вести безкомпромісну боротьбу з корупцією та злочинністю. Адже більшість народних депутатів здобула мандати саме завдяки обіцянкам нищівної боротьби зі злочинністю, очищення суспільства від кримінальних елементів. На цьому ж багато хто намагається вибудувати і нову передвиборчу кампанію, розраховуючи на місця у майбутньому складі Верховної Ради.

З огляду на сказане, не може не дивувати становища тієї частини Верховної Ради, яка по суті блькоує нормальну працю Генеральної прокуратури. Об'єктивно, це на руку злочинному світові, а в програші залишиться весь народ.

Незгоду парляменту на призначення О. Литвака генеральним прокурором можна оцінювати не інакше, як фактичне ухилення від відповідальности за боротьбу зі злочинністю і зміцнення законности в країні. А також як корпоративне прагнення мати власного „кишенькового" прокурора, який не втручався б у сумнівні з правної точки зору вчинки окремих народних депутатів.

Це свого роду спроба частини парляментаристів визначити ролю, місце

(Закінчення на стор. 4)

Судяться старшини СБУ

Київ(Р.Р.). — Тут у п'ятницю, 19-го грудня, у суді Старокиївського району відбулося судове засідання з розгляду справи про захист чести і гідности та відшкодування 159,000 грн. моральної шкоди за скаргою колишнього начальника мелітопольського відділу Служби Безпеки України в Запорізькій області, народного депутата, полковника Віктора Сичова на заступника голови СБУ генерал-майора Анатолія Бєляєва та газету „Всеукраїнські Вєдомості".

У червні 1996 року в згаданій газеті було надруковано інтерв'ю А. Бєляєва, у якому останній звинуватив В. Сичова в хабарництві. Протримавши Сичова в тюрмі півтора року, слідство так і не довело його вини і справу закрили. Інтерв'ю Бєляєва в газеті було надруковано вже після закриття справи.

На суд А. Бєляєв прислав замість себе своїх заступників Юрія Руденка, Анатолія Васильченка та Олега Єрмакова. Судове засідання тривало недовго, оскільки сторони попросили відкласти розгляд справи до отримання з Генеральної прокуратури матеріялів слідчої справи на В. Сичова.

Лібія будує „восьме чудо світу"

Лондон. — Газета „Сандей Таймс" повідомляє про початок здійснення грандіозного проєкту в Лібії, який журналісти назвали „восьмим чудом світу".

Мова йде про лябіринт тунелів у лібійських пустелях. Вони називатимуться Великою рукотворною рікою і, згідно з пляном керівника країни Муаммара Каддафі, перетворять безплідну землю цієї північноафриканської країни у квітучий сад.

Цей самий М. Каддафі стільки залляв сала за шкіру світовій спільноті, особливо Заходові, що тепер що б він не говорив і що б не робив, мало хто відважиться негайно повірити йому. От і на цей раз лібійський проєкт, на думку Сі-Ай-Ей, може виявитися гарним прикриттям для якихось паралельних цілей. Ними може бути, наприклад, будівництво підземних сховків для хемічної зброї. В кожнім разі один з рукавів тунелю проходить під містом Тарунах, на Середземноморському узбережжі, де саме тепер лібійці будують велике хемічне підприємство.

Минулого року після категоричної погрози З'єднаних Стейтів Америки розбомбити цей об'єкт, будівництво було припинено, однак його цілком успішно можна продовжувати під завісою „озеленення" пустелі.

Все ж недовір'я до М. Каддафі зовсім не означає, що він нездатний зробити для своєї батьківщини чогось справді доброго. Перетворення пустелі в зелений сад — а в зелений колір лібійський лідер просто таки закоханий — може бути тією захоплюючою ідеєю, у здійсненні якої й стане в пригоді велика амбітність М. Каддафі.

ЗГІДНО З НОВИМ законом про пресу, Федеральна агенція захисту молоді Німеччини зобов'язане складати списки комп'ютерних інтернетівських джерел, які, на думку агенції, становитимуть загрозу моральному обличчю молодших поколінь німців. Поданий до парляменту перший такий список містить 52 адреси, за якими можна знайти порнографічні або неонацистські матеріяли. Критики нового закону не без підстав зауважують, що оприлюднення списку з нерекомендованими джерелами матиме, швидше за все, негативний результат, абсолютно протилежний намірам влади. Ці оприлюднені адреси шкідливих матеріялів можуть стати зручним путівником для всіх, хто шукає за „забороненими овочами".

Президент Б. Клінтон відвідав Боснію

Сараєво, Боснія. — З початком цього тижня Президент Билл Клінтон відвідав Боснію, щоб особисто привітати з Різдвом Христовим американських вояків, які входять до складу розміщених там міжнаціональних сил НАТО.

Разом з Президентом у Боснії були його дружина Гіллярі і дочка Челсі, а серед членів делегації — колишній кандидат на президента від Республіканської партії Роберт Дол з дужиною Елізабет, яка є президентом Американського Червоного Хреста, і декілька конгресменів-республіканців. Високу американську делегацію зустрічали члени боснійського коаліційного уряду, в тому числі сербський „яструб" Момчіло Країшник.

Виступаючи з промовою у Сараєво, Президент Б. Клінтон знову повторив, що має намір продовжити перебування американського війська в Боснії ще на якийсь час. Зі Сараєва делегація поїхала до Тузли, де взяла участь у передрiздвяному прийнятті разом з вояками-американцями.

Закінчився суд у справі Т. Ніколса

Денвер, Кольо. — Тут закінчився судовий процес у справі Террі Ніколса, якого звинувачували у причетності до найбільш кривавого злочину в американській історії: 19-го квітня 1995 року злетів у повітря федеральний будинок в Оклагома Сити, похоронивши під руїнами 168 осіб. Понад 500 мешканців міста дістали різні тілесні ушкодження.

Поки присяжні радилися, всі ті дні в сусідньому готелі чекали понад 40 потерпілих від вибуху і родичів убитих. Вони спеціяльно приїхали до Денверу, щоб першими дізнатися про вислід суду.

Судячи з перебігу процесу, Т. Ніколса не зможуть, за браком доказів, визнати безпосереднім вбивцею федеральних службовців у знищеному бомбою будинку, а тільки причетним до злочину. Отже, він, мабуть, уникне кари смерти.

Остаточний вирок судді оприлюднять у найближчі дні. Відтак Т. Ніколса будуть судити в стейтовому суді Оклагоми.

В Україні

(З інформацій УНІАР)

ЯКІСТЬ ХАРЧІВ ЗАХИЩАТИМЕ ЗАКОН

КИЇВ. — Верховна Рада ухвалила 23-го грудня закон про якість та безпеку харчових продуктів і продовольчої сировини. Закон, як сказано в преамбулі, „встановлює правні засади забезпечення якости та безпеки харчових продуктів і продовольчої сировини для здоров'я населення, регулює відносини між органами виконавчої влади, виробниками, продавцями і споживачами" у цій сфері. На пропозицію народного депутата Валентини Семенюк Кабінетові Міністрів доручено подати на розгляд Верховної Ради проєкти законів про відповідальність постачальників за виготовлення і збування неякісної і небезпечної продукції, про вилучення і утилізацію неякісної і небезпечної продукції, про державне регулювання виробництва, поширення екологічно чистої продукції.

Л. КУЧМА ДБАЄ ПРО ДІТЕЙ

КИЇВ. — На Всеукраїнській нараді з проблем дитинства Президент України Леонід Кучма дав негативну оцінку праці виконавчої влади в питанні ліквідації дитячої безпритульности, організації відпочинку дітей тощо. За його словами, керівники на місцях нарікають на брак грошей, тоді як бракує чуйности і совісти. Вже втретє обговорюється програма „Діти України", а досі нічого не зроблено. Минулого літа змогли відпочити лише 11 відсотків школярів. При зростаючій безпритульності закриваються дитячі садочки, дитячі клюби і майданчики, а на їх місці з'являються бюра та паркувальні площі. „Я не проти бизнесу, — зазначив Президент, — але не коштом дітей". Голова держави дав конкретні доручення щодо програми „Діти України" керівникам міністерств та обласних державних адміністрацій. „Наш перший і останній обов'язок — зробити все, щоб дітям жилося краще вже сьогодні", — сказав Президент.

ПОРУШЕНО КРИМІНАЛЬНУ СПРАВУ ПРОТИ П. ЛАЗАРЕНКА

КИЇВ. — Генеральна прокуратура України порушила кримінальну справу проти колишнього прем'єра Павла Лазаренка за зловживання службовим становищем. Про це повідомив заступник голови парляментарного Комітету з питань боротьби з організованою злочинністю та корупцією Анатолій Єрмак. За його словами, П. Лазаренко незаконно використав на ремонт державної дачі близько 5 млн. гривень з Резервового фонду Кабінету Міністрів.

ОБГОВОРЮЮТЬ ПИТАННЯ СМЕРТНОЇ КАРИ

КИЇВ. — Голова Верховної Ради України Олександер Мороз провів нараду з питань дотримання Українського зобов'язань перед Парляментарною асамблеєю Ради Европи щодо введення мораторію на смертну кару і заборону страти людей. У нараді взяли участь голова Верховного суду України Віталій Бойко та відповідальні працівники державних установ і апарату Верховної Ради. Учасники наради висловилися за необхідність законодавчого врегулювання цих питань. О. Мороз доручив відповідним комітетам Верховної Ради підготувати законопроєкт про введення мораторію на смертну кару і внести його на розгляд парляменту. Обговорено також питання про необхідність внесення змін до закону про судівництво.

КОРИСНІ КОПАЛИНИ

КИЇВ. — Перший заступник голови Державного комітету геології України Дмитро Гурський під час зустрічі з журналістами зазначив, що за останні роки в Україні відкрито 200 видів корисних копалин, виявлено близько 20,000 родовищ. Серед них є багато високоперспективних, які містять дуже потрібну для економіки сировину, в тому числі золото і діяманти. Всі родовища на Українському кристалічному щиті та в Закарпатті за висновками експертів є рентабельні і високорентабельні. Свідченням цього є показник вмісту золота в руді, який у найменш досліджених родовищах становить 5.6 грама на тонну, а в інших — 8.9 грама. Для порівняння він сказав, що на канадських та південно-африканських родовищах цей вміст становить 4.5 та 6.2 грама на тонну.

У СВІТІ

ВІДБУЛАСЯ 50-та з черги конференція Африканського національного конгресу, під час якої його голова Нелсон Мандела склав свої керівні функції. Відтепер він залишиться тільки на пості президента Південно-Африканської Республіки. Головою АНК обрано Табо Мбекі, який дотепер був правою рукою Н. Мандели у конгресі. У своїй чотиригодинній промові Н. Мандела надзвичайно гостро критикував опозицію, маючи на увазі всі політичні сили білої меншини, але також і „внутрішніх користолюбців, які рвуться до влади". Це останнє, як вважають спостерігачі, стосувалося Вінні Мандели, колишньої дружини Н. Мандели, яка не приховує своїх великих політичних амбіцій. Президентські вибори в Південно-Африканській Республіці відбудуться у 1999 році, однак з промови Н. Мандели видно, що він, не зважаючи на поважний вік (80 років), не має наміру ділитися владою.

В АМЕРИЦІ

ЗГІДНО З ОПИТУВАННЯМИ, проведеними вашінгтонським дослідним центром Пю, сьогодні значно більше американців вірять у Бога, ніж 10 років тому. Наприклад, 71 відс. опитаних не сумніваються в існуванні Бога. В 1987 році на це запитання ствердно відповіли тільки 61 відс. А 62 відсотки американців вірять у чудеса — це на 14 відсотків більше, ніж 10 літ тому. Для 52 відс. опитаних щоденна молитва є невід'ємною частиною їхнього життя. В 1987 році цей показник становив 41 відс. На думку аналітиків, вислід цього опитування перебувають у точній відповідності зі симпатіями американців у ділянці популярної культури. „Доторк ангела" входить в число телевізійних програм з найвищою оцінкою. Великим попитом в сучасному суспільстві користуються книги про ангелів, про різні чудеса і взагалі про проблеми духу.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054.

UNA & Svoboda tel.: (973) 292-9800; Svoboda Fax: (973) 644-9510; UNA Fax: (973) 292-0900

Soyuzivka UNA Estate: 216 Foordmore Rd., Kerhonkson, NY 12446 (914) 626-5641, Fax (914) 626-4638, e-mail: fqsst@aol.com

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і грошові перекази виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли.

Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Parsippany, NJ

Повернення до минулого — не буде!

З наближенням наступних виборів депутатів українського парляменту подібне запитання не випадкове. Враховуючи теперішній соціяльно-економічний, політичний, ідеологічний, морально-психологічний стан в Україні, відповісти на це запитання вкрай складно. Тим більше, що поряд з оптимістами в Україні сьогодні є велика сила тих, що за безпросвітністю українського сьогодення не тільки самі розчарувалися, а й серед інших сіють зерна зневіри в можливості зміцнення, розбудови, утвердження української державности. Ще одна категорія "патріотів" одверто говорить про те, що власне українська національно-державницька ідея привела до того, що мільйони українських громадян живуть за межею убогости.

Мають рацію кандидат історичних наук та професор філології Микола Рожик і Василь Лизанчук з Івано-Франківського, кажучи про те, що Україна мала найліпші стартові економічні показники серед республік колишнього СССР, а опинилася в стані, який порівнюють з економікою країн, що переходили труднощі воєнного протистояння. Тому ще важче сьогодні шукати аргументи для переконування зневірених українців у тому, що сучасна спроба навічно збудувати свою державу буде успішною. Тим складніше це робити, коли чимало номенклятурників-чужинецьких п'ятиколонників та колишніх номенклятурних пахолків, разом з капеушниками засівши в урядових кріслах, роблять все можливе для похования української незалежности та державности. Особливо характерне це для східнього регіону України, хоча й у західньому цього "добра" також не бракує. Спарувавшись з різних відтінків соціялістами, комуністи нагло оббріхують національно-державницьку ідею та, б'ючись у груди, брешуть в очі народові, що тільки вони дбають про незалежну Україну та вселюдське у ній щастя.

Старі большевицькі гасла мусять мати для себе грунт. І саме такий грунт вселюдського невдоволення комуністично-соціялістична братія плекає, керуючись засадою: "Чим гірше — тим ліпше". "Соціяльно спрямована економіка", яку обіцяв народові Президент Леонід Кравчук та яка мала працювати для людини, а не за рахунок людини, обернулася для того народу тіньовим, нелегальним присвоєнням і розподілом націоналізованої "власности всього народу" її фактичними власниками — колишньою компартійною бюрократією, для якої українські національні інтереси завжди були чужими. Демагогічно прикриваючись гаслами про права людини, червоні коляборанти відверто продовжують зросійщення українців, вперто гальмують утвердження української мови, національної духовости. Зрощуючись з іншими антиукраїнськими групами, злочинними корпоративними угрупованнями, колишня комуністична "мафія" робить все для поглиблення соціяльної прірви між мільйонами знедолених, пограбованих людей і бандою "товстих котів". Поява так званої "п'ятої влади" в Україні є мафіізацією влади взагалі, і якраз ці сили контролюють державну власність, економічні ресурси, виробництво, ринок, зовнішню торгівлю, взагалі соціяльну й господарську політику в державі. Влада в Україні, як влучно підкреслюють згадані науковці, перетворилася на товар, який став предметом купівлі-продажу на чорному політичному ринку. Для багатьох "нових українців" Україна — це лише джерело швидкого й непомірного збагачення. Національно-духові, мовні проблеми для них чужі; замість формування національної еліти підрубується коріння найменших можливостей її існування.

Права і свободи людини та її гарантії визначають зміст і спрямованість діяльности держави. Насправді ж можновладці й чиновники часто викривлюють на свій смак і бажання, а то й зовсім не беруть до уваги Конституцію України; практично безправними залишаються засоби масової інформації; місяцями не одержують платні так звані "бюджетники": вчителі, лікарі, інженери тощо; на межі вмирання живуть пенсіонери. Можна називати безліч факторів, що безпосередньо чи посередньо загрожують українській незалежності, державності, але це окрема тема. Слід, однак, сказати найголовніше: якщо соціяльно- економічне становище в Україні не поліпшуватиметься, то в державі можливі суспільно-політичні повороти і зміни. Зміни навряд чи до ліпшого. Однак, ми, як і ввесь справжній український народ, впевнені: цього разу повернення до лихого минулого в Україні не буде. Запорукою цього — воля великого українського народу!

Мирон Куропась

ОСТРОЗЬКЕ ЧУДО: МАЯК НАДІЇ МАЙБУТНЬОГО УКРАЇНИ

Якщо вас розчарувала Україна і ви турбуєтесь про її майбутнє, не падайте духом. Ще є надія і вона в людях України. На щастя совєтська система зіпсувала не всіх, і острівці надії знаходяться по всій Україні. Ці острівці — люди, які вірять в Бога, націю і її славне майбутнє. Більшість українців не бояться праці. Вони прагнуть того, що й ми: можливости жити краще. В Україні є чимало щирих і чесних людей, готових до самопожертви в ім'я її кращого майбутнього. Вони — сіль цієї землі і ви зустрінете їх в різних куточках незалежної України.

Острівець на Волині

Я знайшов такий острівець на Волині, коли вперше відвідав м. Острог Рівенської области в 1995 році. Я завітав туди з Джефрі Мірелом і Дейвидом Ріплі, професорами Північного іллінойського університету. Всі ми працюємо на катедрі основ освіти департаменту управління освітою і політики в галузі освіти.

Наше знайомство розпочалось ще за рік до цього, коли професор В'ячеслав Брюховецький, президент Національного Університету „Києво-Могилянська Академія", виступив перед викладачами Північного іллінойського університету. Тоді ми обговорили з ним можливість створення департаменту основ освіти при Києво-Могилянській Академії, і професор Брюховецький запросив нас приїхати в Україну. Наступного літа, коли ми зустрілись в Києві, д-р Брюховецький прийшов до висновку, що не Києво-Могилянська, а саме Острозька Академія є найкращим місцем для створення цього департаменту.

Спочатку нас не дуже привабила ця ідея, тому що Острог — маленьке периферійне місто. Але ми погодились поїхати туди і зважити його можливості. Острог знаходиться 250 миль від Києва, і ми їхали туди на автомобілі впродовж шести годин.

В Острозі нас чекала гаряча зустріч. Всі були надзвичайно привітні, щирі і гостинні. Ми зустрічались з професорами і студентами Академії та місцевими жителями. Нас глибоко вразила їхня відданість ідеї відродження, і ми відразу відчули великі можливості для співпраці. В Острозі мене найбільше вразили його жителі. Куди б я не зайшов: до крамниці, ресторану, готелю чи парку — всюди звучала українська мова.

В 1996 році ми знову повернулися в Україну і провели анонімне опитування 250 вчителів Рівенської та Київської областей. Метою нашого дослідження було довідатись, як педагоги, що виховують еліту української нації, сприймають демократичні процеси, і як незалежність України впливає на їх учнів.

Результати були вражаючі. Хоч більшість вчителів і були знайомі з ідеями свободи слова, релігії, зібрання та преси, лише окремі з них вірили, що ці ідеї допоможуть збудувати громадське суспільство в Україні. Більшість з них переконані, що український Уряд та державні установи корумповані, і вони, як окремі особи, мало можуть зробити, щоб покращати ситуацію. Значні статистичні відмінності проявились між вчителями старшого та молодшого віку: молоді вчителі мали менше віри в перемогу демократії в Україні, ніж старші (що нас дуже здивувало).

Коли ми отримали ці результати, узагальнені доктором МекРіді, директором Інституту вивчення громадської думки при Північному іллінойському університеті, то усвідомили, що малоймовірно, щоб вчителі, які не переконані в перемозі демократії, зможуть виховати майбутню демократичну еліту України. Їх сумніви мали глибоке коріння і ми зрозуміли, що розвіяти їх буде нелегко, і цьому не допоможе ні тритижневий семінар, ні тримісячна програма обміну. Ми прийшли до висновку, що вирішити цю проблему зможуть лише тривалі зусилля. Тому розпочинати треба з сьогоднішніх вчителів, які виховують майбутніх лідерів.

Вирішення проблеми підготови вчителів, носіїв демократичних принципів освіти в Україні, ми бачили в створенні магістерської програми з основ демократизації освіти при Північному іллінойському університеті. Ректор, проректор та професори Острозької Академії гаряче підтримали цю ідею. Завдяки невтомним зусиллям проф. Мірела, Північний іллінойський університет згодився забезпечити працею в катедрі з основ освіти трьох острозьких професорів і звільнив їх від оплати за навчання. Крім того, потрібні були фонди для переїзду та проживання.

Безуспішні пошуки

Знайти дальшу підтримку нашої ідеї було нелегко. Проф. Мірел і я поїхали до Вашінгтону, сподіваючись знайти фінансування проєкту. Завдяки Ростиславові Хом'якові ми зустрілись з представниками різних фундацій та урядових агенцій, але бажаної підтримки не отримали. Повернувшись додому, ми продовжували звертатись до різних фондів, але отримати сподіваної допомоги так і не змогли. Здавалось, що всі були зацікавлені у фінансуванні неурядових організацій, програм обміну та короткотривалих проєктів.

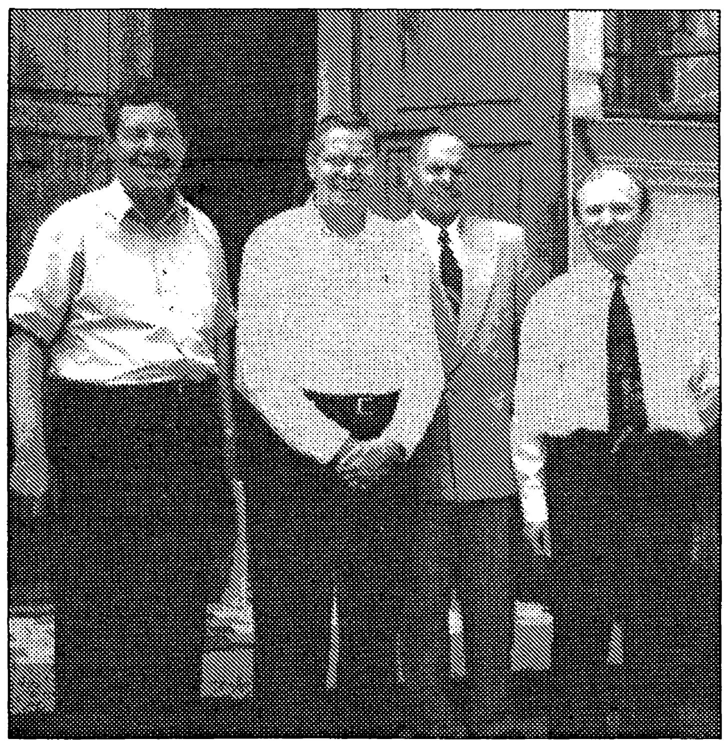
Я ділився своїми розчаруваннями з багатьма американцями українського походження, в тому числі з Мартою Коломиєць, яка запропонувала звернутися до Фундації Евразія, як можливого джерела фондів. Вона погодилась взяти наш проєкт до Києва і клопотати там від нашого імені. Її зусилля принесли результати у великій мірі завдяки Миколі Дейчаківському, який зумів гідно оцінити нашу ідею і ми отримали грент.

Влітку 1997 року професор Мірел, МекРіді та я впродовж місяця викладали два тригодинні курси з суспільних та історичних основ освіти в Острозькій Академії для майже 20 місцевих вчителів, троє з яких стали першими кандидатами на участь в магістерській програмі в Північному іллінойському університеті. В серпні цього ж року Олексій Ізментинов, Наталія Ломінська та Василь Жуковський приїхали в ДеКалб, Іллиной, щоб розпочати своє навчання в університеті.

Всі троє магістрантів обрали теми дисертаційних праць, пов'язані з процесом демократизації освіти в Україні. О. Ізментинов досліджує проблему освіти в багатонаціональному суспільстві ЗСА, з'ясовуючи, в якій мірі цей підхід до освіти різних груп населення придатний для України. Н. Ломінська обрала тему „Мовна політика в освіті України та національна свідомість: історична аналіза". Тема В. Жуковського — „Формування моральних вартостей студентів американських та українських середніх шкіл (1970-97 рр.)".

В наступному семестрі всі троє будуть викладати студентам ПІУ. Для О. Ізментинова це буде другий семестр викладання. Крім того, всі троє пройдуть стажування в різних демократичних установах

(Закінчення на стор. 3)

Зустріч в Острозі (зліва): Юрій Джуравець з Канади, д-р М. Куропась, д-р Ігор Пасічник, ректор академії, і В. Жуковський, проректор.

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про те, що було і те, що буде і про думки, що летять попереду

У ці останні дні остаточно проминаючого 1997 року треба б може призадуматися над тим часом, що кінчається, зробити якісь підсумки, пригадати добре і зважити погане та замкнути баланс дочиста. Звичайно так роблять і немає, що дивуватися, що в пресі чи в інших засобах масової інформації тепер зустрічаємо цілі довгі списки всього, що сталося за цих 12 місяців. А сталося багато у світі, як і у житті кожного з нас. Дещо бажалося б чимскорше забути, дещо згадується з вдоволенням і з приємністю, дещо зі сантиментом, а то й зі сльозами на очах. І так воно йде рік за роком, а коли приходить 31-ий грудня і коли ви у самоті чи у веселому товаристві вітаєте Новий Рік рівно опівночі та зі справжнім щирим чи наліпленим штучним усміхом бажаєте собі взаємно, щоб цей наступний був якнайкращий, то огортає мимохіть якийсь неописаний страх — що принесе те завтра і що там заховане для вас невідоме, гарне чи погане, добре чи зле, веселе чи сумне і ще всяке.

Але коли ви у ці години прощання старого та вітання нового року сидите самі, тільки в набридому, але невідклинному, товаристві телевізійного апарату і слухаєте до занудьи цю саму новорічну мелодію, яку вигравають та виспівують на всі лади, тоді якось не хочеться вам лише згадувати це, що ви пережили, бо життя звичайно не було лише встелене рожами, а старається забігти думками вперед і загадати собі що принесе 1998 рік не тільки вам особисто, але що накрутить він у політичному житті, у громадському чи навіть товариському.

Для усіх нас, що вболіваємо за долю України великою невідомою наступних вже не років, а місяців є весна 1998 року і вислід виборів в Україні, які здається всіх однаково хвилюють, хоча не з цих самих, а часом діяметрально різних причин. Що ті місяці принесуть нашим близьким на батьківщині, який буде їх вислід, які сили переможуть і чи ця перемога буде на нашу і цілого народу користь? А що буде коли... цур йому пек, не хочеться навіть пошепки висловити того, бо кинуться на вас патріоти всіх мастей, що ви не оптиміст або нехай Господь хоронить, ворог народу і ще станете сильні в очах тих, що такі сильні на слова. Але це питання „а що буде, як???" ставлять собі в думках ще більше наші близькі в Україні. А в незалежності втриматись не легко. Хто вийде в цих виборах переможцем то йому муситься прийти в першу чергу застанова, як поправити економічний стан, як мають вижити громадяни, втримати родину та як її побільшити, коли немає на це середників до нормального життя.

Здавалося нам усім, що коли прийде ця довгоочікувана самостійність все стане на своє місце. Не треба буде вже жити мріями і казочками про Україну, не треба буде в всяку ціну старатися затримувати тут в країнах поселення це легендарне українство. Здавалося, що ми зможемо усі вернутися на батьківщину і що вона буде нас чекати і потребувати. Але шість років показало, що Україна потребує нас лише як невисихаюче джерело можливої фінансової допомоги або професійного знання. А тим часом присвоєння там усіх поганих навичок родом з чужини зробило в Україні величезні поступи. Високопатріотична за давніми зразками вихована громада відходить, або вже відійшла у „кращий світ", а нові покоління і тут і там мають зовсім інші пріоритети до наслідування та інші вимоги життя. Отож світять пусткою нами колись закуплені громадські доми, завмирає активність колись тут так живих організацій, поволі зникають українські журнали та часописи, на яких немає читача української мовою. Відкладаються збори товариств, бо немає кому і з кого вибирати новий провід, а в Україні зміняються ці проводи у справді американському шаленому темпі, завдяки політичним метаморфозам і активності тіньової економіки та корупції.

Коли так задуматися то ситуація і тут і там дуже подібна. Лише в Україні йдеться про втримання держави, а в діяспорі про втримання української спільноти для тої держави. І тут і там рідна мова стає на другому місці, і тут і там культура скромно уступає „бизнесові".

Чи принесе Новий Рік зміну на краще? Чи скажемо наше традиційне „якось то буде" і „якось то сі зробить", коли годинник вдарить північ, а в голосниках будуть переливатися новорічні мелодії та промови президентів з різних країн?

Отож з Новим Роком, з новим щастям, Україно та діяспоро!

О-КА

Ірена Чабан

VII Конґрес СФУЖО

IV

Д-р Наталія Пазуняк виголосила доповідь „50-ліття СФУЖО". 35-літтю квартальника „Українка в світі" (до 7-го Конгресу з'явилося його 138-ме число), було присвячено доповідь його редактора Ярослави Зорич, а Ганна Мазуренко розповіла про свою 25-літню працю на пості редактора англомовних чисел журналу.

Цим засіданням завершилися виступи прелеґентів і делегатки перейшли до організаційної частини. Було зачитано склад Номінаційної комісії і голови — Ірена Вжесневська представила кандидаток на наступну каденцію. Нарешті надійшов час виборів Управи, після чого обрано нову Екзекутиву і Контрольну комісію. Головою СФУЖО делегатки одностайно обрали О. Соколик, виявивши цим віру в її непересічний організаторський хист, безмежну працьовитість і відданість ідеалам організації. О. Соколик було вручено китицю квітів, після чого вона подякувала за високу честь.

Святочний бенкет завершив програму передостаннього дня Конгресу. Елегантна заля, вишукані строї, яскраві кольори українських вишивок знаменували святочний настрій учасників і гостей. Бенкет відкрила голова Конгресового комітету Мирослава Загребельна, провадила Марія Шкамбара — голова Конгресу Українців Канади у Торонто. Духовенство, члени урядів, дипломати, голови провідних канадських організацій, визначні діячі науки й культури вшанували своєю присутністю цей жіночий форум. Владика Ізидор Борецький, Єпископ Української Католицької Церкви, поблагословив зібрання молитвою. На адресу конгресу прозвучали привітання від урядів України й Канади, ієрархів Українських Церков, СКУ та інших організацій та осіб. Головним промовцем офіційної частини бенкету була міністер України у справах сім'ї і молоді В. Довженко. Перший тост виголосив амбасадор України в Канаді Володимир Фуркало.

Урочисто й піднесено надається почесне членство СФУЖО Марії Калимін, Христі Навроцькій, Дорі Рак та Ярославі Шереметі. Грамотами „Признання за працю" було нагороджено ряд членок СФУЖО. Після короткої мистецької програми відбулося проголошення результатів 26-го Літературного конкурсу СФУЖО ім. Марусі Бек. Імена лавреатів проголосив голова жюді д-р Володимир Шелест. Нагороджені твори буде видано окремою збіркою. Цього року всі нагороди конкурсу помандрують в Україну. Виступ новообраної голови О. Соколик дав підсумок п'ятирічної праці і накреслив пляни на майбутнє.

Програма останнього дня нарад розпочалася Службою Божою. Як і належить, останнього дня конгресу учасниці обговорили й одностайно схвалили резолюції, які зачитала голова Резолюційної комісії Ярослава Рубель. Конгрес урочисто завершився церемонією закриття під звуки національного гимну.

А. Кравчук (зліва) і О. Соколик.

Ось і дописано до кінця ще одну сторінку славної історії Світової Федерації Українських Жіночих Організацій. Міркуючи над першими підсумками конгресу в цілості і його можливим впливом на дальший розвиток українського жіночого руху в світі, хочеться висловити щире сподівання, що конгрес заклав добрі підвалини для плідної праці у період до наступного форуму українок, який відбудеться у 2002 році. Готуючи наступний конгрес, варто було б приділити належну увагу широкому забезпеченню участи у цих нарадах представниць жіночих організацій з України. Вони мали б добру нагоду всебічно пізнати діяспору в особистому спілкуванні, познайомитися під час праці, дискусій та розмов, оцінити категоричність і розсудливість українок з різних країн світу, а також толерантність і мудрість, коли вирішується справа, яка торкається всіх і мусить бути єдино розв'язана. Це дало б можливість жіночим організаціям через своїх представниць впливати на політичну і громадську думку в Україні. Це, власне, був би момент тієї практичної підтримки — власним прикладом довести важливість спільної праці заради досягнення великої мети.

Нове гасло СФУЖО співзвучне з лайтмотивом виступу Президента України Леоніда Кучми на 2-му Світовому форумі українців (21-23-го серпня 1997 року в Києві): „Україна — діяспорі". Сучасна діяспора на порозі XXI століття фактично перестала бути бездержавною і сьогодні є однією з найбільших у світі. Вона, як і раніше, є потужною силою впливу на перебіг подій духового, політичного, економічного та суспільного життя в Україні, проте кардинальні зміни світового порядку спонукали її представників до серйозної переоцінки пріоритетів і завдань своєї діяльности.

Д-р Р.-П. Сліпий — лікар і патріот

(у 110-ту річницю з дня народження)

Св. п. д-р Р. Сліпий.

В руках стара тернопільська газета „Свобода" з 18-го січня 1996 року, в якій поміщена цікава стаття Ярослава Гайдукевича про історію будинку в Струсові, де згадується про славну родину Ситників і Сліпих, а між ними про св. п. д-ра Родіона-Пилипа Сліпого, колишнього лікаря Дивізії „Галичина".

Св. п. д-р Р. П. Сліпий був двоюрідним старшим братом св. п. Патріярха Йосифа Сліпого. Народився він 27-го листопада 1887 року у селі Заздрість Теребовельського повіту. Він був десятою і наймолодшою дитиною у родині Василя та Франі з Дичковських Сліпих. Батько його був написьменним селянином, але мав уроджений талант сільського цілителя та лікував худобу і людей. Очевидно, від нього успадкував Родіон лікарські здібності, бо змалку мріяв про медичні студії.

У початкових клясах хлопець часто хворів, тому втратив кілька років навчання у Тернопільській гімназії, де разом із молодшим двоюрідним братом Йосифом закінчив її в 1911 році. По матурі Йосиф почав богословські студії, а Родіон почав свої медичні студії в Грацу, Австрія.

Під час Першої світової війни зголосився добровольцем до Українських Січових Стрільців, а потім до Української Галицької Армії (УГА), де виконував обов'язки військового лікаря.

Вернувшись з війни, одружився з Ольгою Ситник, з якою мав дві дочки, Орисю і Ольгу. Згодом їх залишив і подався до Ґрацу, щоб докінчити свої медичні студії. В 1922 році, одержавши лікарський диплом, повернувся домів та замешкав в Струсові. На жаль, як неблагодійному (колишньому січовому стрільцеві та лікареві УГА) польська влада відмовляє йому в нострифікації австрійського диплому. І так д-р Р. Сліпий через чотири роки не міг лікарювати, а займався господаркою. У справі нострифікації австрійського диплому допоміг йому через Митрополита Андрея Шептицького брат о. Йосиф Сліпий, тоді редактор Духовної Семінарії у Львові.

Дочка Родіона, Ольга Сліпа (1921 року народження), яка сьогодні проживає у Струсові, пригадує, як малою дівчинкою разом з мамою ходили до собору св. Юра на авдієнцію до Митрополита Шептицького просити за батьків диплом. Згодом, у 1926 році, знострифікував свій диплом у Познанському університеті та почав свою лікарську практику в Струсові.

Як окружний лікар, д-р Р. Сліпий обслуговував 18 сіл та вів „Касу хворих", тобто подавав безплатну медичну допомогу державним службовцям, які мали право на пільги. Був спеціялістом широкого профілю: прекрасним діягностом, терапевтом та акушером, дитячим лікарем та дентистом, а ще й санітарним лікарем.

Валізочка зі стерильними матеріялами та хірургічними інструментами завжди була у нього на поготові. У день і в ночі за ним приїздили фіри зі всієї округи, дуже часто доводилося виїжджати докторові власними кіньми. Лікував бідних, як правило, безплатно, лікував містечкових жидів, які, маючи свого лікаря, у критичних ситуаціях зверталися до д-ра Сліпого. Віддячували йому щирою прихильністю. Коли 1940 року большевики задумали за фальшивим сценарієм влаштувати суд над доктором з перспективою каторги, то всі струсівські жиди збіглися в обороні правди і лементували аж поки д-ра Сліпого не відпустили.

Діставали кваліфіковану медичну допомогу і всі інші громадяни та струсівські графи Дунін-Борковські, які запрошували його до своїх хворих дітей. У родині пригадують випадок, коли до хворих графських дітей запросили як консультанта львівського педіятра проф. Ґрера, який після розмови з д-ром Сліпим сказав, що ліпшого лікаря для дітей не потрібно, як д-р Сліпий. І більше вже не приїжджав.

Пієтизм до дітей мав особливий і як періятр був справді неперевершений у тих умовах. На еміґрації, в Мюнхені в 1947 році, видав свою 120-сторінкову книжечку-порадник „Годування та плекання немовлят" для українських жінок, яку з любов'ю присвятив своїй дружині Ользі. (Ця книжечка є в бібліотеці УЛТПА).

Під час Другої світової війни д-р Р. Сліпий продовжував практикувати у Струсові. Тільки десь з 1943 роком нічні виїзди його почастішали, збільшилась кількість возів, що темними ночами приїжджали у двір Ситників-Сліпих. Звичайно їздив і лікував хворих та поранених вояків УПА. Медична служба у повстанців ще не була повністю налагоджена, бракувало лікарів і хірургів серед медичного персоналу, тому його досвід і велика практика (хірургічна в тому числі, здобута ще в часи перебування в УГА) були дуже необхідні в нових умовах визвольної боротьби.

А звершив свій земний шлях д-р Р. Сліпий серед вояків Української Дивізії „Галичина". Був тоді у поважному вже віці і хворий на невиліковну хворобу, яка все більше відбирала у нього сили.

Появився серед дивізійників уже в останні дні бою під Бродами та залишився з ними після трагічного і кривавого „Бродівського котла". Нещасні, поранені і покалічені фізично і морально дивізійники мали в особі д-ра Р. Сліпого не лише лікаря, а й справжнього батька. При відступі з Бродів, на Самбірській дорозі, цілком випадково, зустрілася з ним дочка Ольга. Не знала, що то буде остання зустріч з батьком і що дороги їхні розійдуться назавжди. Юні дивізійники віддячили йому справді синівською любов'ю, були з ним до останніх хвилин життя.

Помер д-р Родіон Сліпий у Міттенвальді, Німеччина, 1-го червня 1948 року. На його могилі його бойові побратими поставили дерев'яний хрест, який потім, при матеріяльній помочі Патріярха Сліпого, замінили гарним мармуровим пам'ятником. Щойно недавно дирекція цвинтаря перезахоронила тлінні останки д-ра Сліпого і 42 колишніх вояків Дивізії „Галичина" в одну спільну могилу.

Д-р Павло Пундій

ФІРМА ПРОДАЖУ АВТОМОБІЛІВ в місті Омага, Небраска, пообіцяла виплатити покупцям нових або вживаних авт типів „Ніссан" чи „Гундай" по 10,000 дол., якщо в день перед Різдвом впаде не менше 10 сантиметрів снігу. Фірма, починаючи від листопада, ґарантує клієнтам повернення 10,000 дол., якщо теперішнє Різдво буде зі снігом. Менаджер Стів Шворер не знає точно, скільки осіб можуть претендувати на повернення грошей, однак повідомляє, що фонд створено за рахунок фондів з реклямового бюджету.

ЦЬОГОРІЧНА КОЛЯДА НА ХАРИТАТИВНУ АКЦІЮ ЗУАДК!

Пожертви висилати:

United Ukrainian American Relief Committee

1206 Cottman Avenue, Philadelphia, Pa. 19111

Острозьке...

(Закінчення зі стор. 2)

Декалбу: міської влади, установах повіту, шкільних установах, добровільних організаціях та релігійних об'єднаннях при університеті. Якщо справи будуть просуватись успішно, а покищо це виглядає добре, всі троє отримають звання маґістра наук в травні 1998 року і повернуться до Острога.

Якщо буде фінансування і надалі, ця програма буде продовжена ще на наступні два роки для кількох професорів з Острозької Академії. Відповідні курси маґістерської програми будуть викладатись в Острозькій Академії та Північному іллинойсьому університеті. Після закінчення навчання дев'ять випускників ПІУ зорганізують маґістеріюм у проблемах демократизації освіти при Острозькій Академії.

Студенти першого курсу.

Вид на забудови академії.

Ідеальне місце

Острог — ідеальне місце для створення осередку такого типу з метою підготови вчителів, фахівців в галузі демократизації освіти. Острог — старовинне місто, перша згадка про яке датується 1100 роком, був значним політичмим, культурним та освітнім центром України в XVI-XVII століттях.

Академія вільних наук була заснована в Острозі в 1576 році князем Костянтином Острозьким. Серед професорів академії було чимало видатних вчених того часу. Навчальні пляни тогочасної академії нічим не відрізнялись від відповідних плянів провідних европейських університетів. до 1636 року біля 500 спудеїв (так називались тоді студенти) здобули освіту в Острозькій Академії. Серед них Іов Борецький та Єлисей Плетенецький, засновники Києво-Могилянської Академії, Мелетій Смотрицький, автор першої слов'янської граматики, Петро Канашевич-Сагайдачний, майбутній гетьман війська запорозького. Завдяки впливу академії Острог незабаром став осередком книгодрукування для всієї України. Перший український буквар був надрукований в Острозі в 1578 році, а в 1581 році тут з'явилась перша в світі Біблія слов'янською мовою.

Академія припинила своє існування незабаром після смерти її засновника і мецената князя Острозького в 1636 році. До 12-го квітня 1994 року Острозька Академія залишалась історією. Завдяки зусиллям групи українських патріотів Острозька Академія була відновлена як Острозький Вищий Колеґіюм. З цієї нагоди Президент України Леонід Кравчук видав відповідний указ. Того самого року д-р Ігор Пасічник, відомий психолог, став першим ректором колеґіюму. 5-го червня 1996 року Президент Леонід Кучма видав указ про перейменування Острозького Колеґіюму на Острозьку Академію.

Сьогодні понад 100 спудеїв навчається у підготовчому відділі Острозької Академії. Вони вивчають українську та англійську мови, а також інші предмети, необхідні для складання вступних іспитів, що проходять в червні. Біля 30 відсотків слухачів підготовчого відділу успішно складають іспити. Конкурс на одну ваканцію у підготовчому відділі досить високий і становить, як правило, п'ять осіб.

Біля 700 спудеїв тепер навчається в чотирирічній програмі в Острозькій Академії. Впродовж перших двох років студенти вчаться за пляном гуманітарної освіти, до складу якого входять українська та світова історія, релігієнзнавство, українська література, основи економіки, основи права, українське конституційне право, українська та анлійська мови, фізичне виховання, друга чужа мова (німецька, французька, польська — за вибором). Після успішного закінчення перших двох років студенти обирають одну з чотирьох спеціяльностей: економіку, правознавство, історію або культуру.

Крім студентів денної форми навчання біля 100 студентів навчаються на заочній формі навчання з економіки та права, що є напопулярнішими спеціяльностями в Україні. В 1997 році в Острозькій Академії відкрито аспірантуру з історії, психології та економіки, в якій навчається 18 осіб.

Навчання для студентів безкоштовне, але студенти платять за проживання (три доляри на місяць) та харчування що є найдешевшим серед вузів України. Оплата за додаткові навчальні послуги складає в доляровому еквіваленті приблизно 100 американських дол. на рік.

Майбутнє України залежить від її молоді. Острозька Академія — це один з навчальних закладів, що заслуговує на підтримку від кожного українця, який турбується про світле майбутнє України.

Пожертви

Будемо щиро вдячні за пожертви на розбудову Острозької Академії, які можна відтягати від податків.

Чеки слід виписувати на адресу: The UNA Foundation/Ostroh Fund and send to: 107 Ilehamwood Dr., DeKalb, IL 60115. Кожний меценат отримає посвідку для сплати податків.

ПОДІЇ

„МАЛАНЧИН ВЕЧІР" В ІРВІНҐТОНІ

Ірвінґтон, Н. Дж. — Осередок СУМ та місцевий Український Народний Дім влаштовують „Маланчин вечір" 10-го січня 1998 року в залі УНДому, 140 Проспект аве. в Ірвінґтоні, Н. Дж. Початок о год. 8-ій вечора. Гратиме оркестра „Люба і Микола". Бара буде відчинена від год. 8-ої до 9-ої вечора, гарячий буфет — від 8-ої год. вечора. Столи слід замовляти в канцелярії УНДому, тел. (973) 375-0156.

ЖУРНАЛ „САЄНС", видавцем якого є Американська асоціяція сприяння науці, оприлюднив список 10 наукових досягнень 1997 року, які, на думку редакторів, є за своїм значенням вийнятковими. Першою точкою у цьому списку стоїть вівця Доллі, яка з'явилася на світ у висліді експерименту в ділянці генетичного клонування живих організмів. Другим за науковим значенням іде проєкт НАСА „Марс петфайндер", який дозволив дізнатися про плянету Марс ціком незнані дотепер речі. Далі у списку поміщені такі досягнення: від-криття генів, які відповідають за працю внутрішнього біологічного годинника людського організму; аналіза молекули ДНК неандертальця і з'ясування його „родинних" взаємин зі сучасною людиною; дані міжплянетної станції „Галілей", яка відкрила на „Европі", сателіті Юпітера, сліди води. Журнал також називає шість ділянок, де наступного року можна чекати найважливіших відкрить. Це, зокрема, „фармакогенетика" — методика сканування геному окремої людини. З її допомогою можна буде заздалегідь виявити дефект генів і вчасно подбати про ліки для цієї конкретної людини.

МІЖНАРОДНА комісія чаю, яка репрезентує світову чайну індустрію в країнах, де виробляють і споживають цей напій, оприлюднила статистичний бюлетень, який віддзеркалює рівень споживання чаю в різних куточках плянети. Отже, першість утримують, значно випереджаючи англійців, визнаних поцінювачів чаю, мешканці Ірляндії. В середньому на кожного ірляндця річно припадає по 3.17 кілограма чаю. За ними йдуть кувайтці — по 3.17 кілограма чаю на душу. Англійці від кувайтців відстають лише на 200 грамів. У списку першої 20-ки чаєпивців переважають східні країни. За Великобританією йдуть Катар, Туреччина, Сирія, Ґонґ Конґ Багрейн, Срі Лянка, Іран, Туніс, Єгипет, Японія, Пакістан і Савдійська Арабія. В кінці списку — Нова Зеляндія, Чехія, Австралія і Польща. Хоч це й дивно, але у списку нема Китаю — батьківщини чаю! Та коли поділити навіть найкращий врожай духм'яних листочків на більйон 1 200 мільйонів населення, то и вислід матимемо зовсім скромний.

ГЕНЕРАЛЬНЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО „АВІЯЛІНІЇ УКРАЇНИ" в ЗСА

висловлює свої глибокі співчуття родині Базилевськлих в зв'язку зі смертю

отця ВОЛОДИМИРА

що сталася 22-го грудня 1997 р.

Ділимося сумною вісткою, що 9-го грудня ц.р. упокоївся в Бозі по довгій і важкій недузі на 86-му році життя

бл. п.

мґр ОСИП ГУБЧАК

Покійний народився в с. Медин коло Тернополя в Україні, студіював право у Львівському і Краківському університетах, був журналістом і дописував до „Свободи" і „Батьківщини". Прихильник Гетьманського Руху, колишній секретар Управи м. Тернополя. Останньо проживав в Lake Zurich, Ill.

Залишив у безмежному смутку:

дружину	**— АННУ**
синів	**— МИХАЙЛА з дружиною ОКСАНОЮ**
	— д-ра ДАНИЛА з дружиною СУЗАННОЮ
дочку	**— МАРІЙКУ з чоловіком Н. КСАНДЕРС**
внуків	**— ДАРІЮ, ГРИГОРІЯ, ІВАНА, НАТАЛІЮ, НИКА, НІКОЛА, ЕРІКУ І ДЕРЕКА**
братів	**— ВОЛОДИМИРА**
	— МИКОЛУ з дружиною ІРИНОЮ
швагрів	**— ОЛЬГУ ГАВРИЛЮК з родиною**
	— ОРЕСТА КОЗІНЧУКА з родиною
кузинів	**— ДОДУ ПЛАВ'ЮК з родиною**
	— БОРИСА КАПУСТІЯ в Україні

ПОХОРОН відбувся 15-го грудня ц. р. з собору свв. Володимира і Ольги в Чикаго, Ілл. на вічний спочинок на цвинтар св. о. Миколая

Вічна йому пам'ять!

Ділимося сумною вісткою з родиною і приятелями, що в п'ятницю, 26-го грудня 1997 р.на 91-му році життя упокоївся в Бозі наш найдорожчий МУЖ, БАТЬКО і ДІДО

бл. п.

МИХАЙЛО БІЛОУС

Нар. в Рогатині, Україна

Довголітній пластун, виховник та член куреня „Чота Крилатих".

Залишив у глибокому смутку:

дружину	**— НАТАЛІЮ**
сина	**— ОРЕСТА з дружиною ЛІДІЄЮ**
внуків	**— ОРЕСТУ, ЛЯРИСУ і МИХАЇЛА**

ПАНАХИДА відбудеться в неділю 28-го грудня 1997 р. о год. 6-ій веч. в похоронному заведенні Петра Яреми, 129 E. 7th. St., New York, NY.

ПОХОРОННІ відправи в понеділок 29-го грудня 1997 р. о год. 9:30 ранку в церкві св. Юра, а відтак на цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Замість квітів родина просить складати пожертви на Пласт і на Український Музей.

М. Гвоздь — дириґент капелі бандуристів в Україні

Нарешті цього року вдалося мені зустрітися з маестром Капелі Бандуристів України, відомим на цілу України Миколою Гвоздем. Зустріч відбулася в приміщенні капелі у її власному будинку. Будинок капелі, положений в серці Києва, розписаний в українському стилі. Ідемо віндою до їх головної канцелярії. Простора кімната, де цілий музей капелі та є що оглядати.

М. Гвоздь, насамперед, показує мені та моїй дружині найновіші побільшені знимки і афіші останніх виступів капелі, відтак багату музичну спадщину капелі ще з радянських часів. Найперше показав нам велику залю, де приміщенні всі бандури, відбуваються проби капелі і де модерне озвучення. З вікон дому ми бачили чудовий вид Києва. На іншому поверсі ми оглядали менші залі, де також відбуваються проби. У всіх тих кімнатах висить дуже багато картин з різних виступів капелі і загальних історичних. Нам забрало добрих кілька годин все це оглянути. Усі ці кімнати утримані в надзвичайно чепурному стані. Незважаючи на літній час, коли більшість капелян роз'їхались на вакації, чути було проби поодиноких і збірних пар.

Капеля має кімнату-бібліотеку, в якій працює постійно дочка М. Гвоздя.

За його словами, капеля почала підготовлятись до турне по Америці і Канаді.

А тепер запізнаємось, як починався творчий шлях славнозвісного бандуриста, дириґента, хормайстра, народного артиста України. Схильність до лідерства, талант, природний розум, сильна воля допомагали йому у навчанні в музичній школі, училищі, Київській Консерваторії, в якій він грав на першому курсі твори з програми п'ятикурсників, а віртуози боялися змагатися з ним прилюдно у тому, хто швидше заграє на своєму інструменті. Його дуже любив викладач кляси бандури, знаменитий кобзар, співак-бандурист, артист України Андрій Бобир. Він приділяв найздібнішому студентові найбільше часу. Чимало складних, особливо інструментальних, творів вивчив М. Гвоздь за роки навчання. Виконував їх на концертах. Якось, виступаючи, в одному з українських сіл, усе грав інструментальну музику. Один глядач, літній чоловік, що сидів у першому ряду і заглядав молодому артисту просто в бандуру, раптом посеред номера гукнув йому: „Хватить, хлопче грати. Заспівай щось". До кінця догравши твір, почав наступний співати, заслужив гарячі оплески. Ті дядькові слова запали йому в душу. Він збагнув суть наших народніх традицій.

М. Гвоздь

Практично весь творчий шлях Микола Гвоздь після закінчення вузу пов'язав з державною капелею бандуристів України. У 1979 року його удостоєно високого звання народного артиста України. У 1983 році очолюваний ним колектив стає лавреатом Державної премії України імени Т. Шевченка. З 1987 року митець є незмінним головою Республіканського фестивалю кобзарського мистецтва „Вересаєве свято" у с. Сокиринці на Чернігівщині. За роки праці на посаді керівника капелі М. Гвоздь обробив і оркестрував десятки народніх пісень, твори К. Стеценка, С. Воробкевича, О. Білаша. Він автор і співавтор блискучих концертових програм.

За час його 20-літнього керівництва капеля записала у фонди українського радіо й телебачення понад 100 творів; в ефірі прозвучали десятки передач про колектив. Записано п'ять платівок, шість авдіокасет, компакт-дисків, знято три телефільми.

Колектив з великим успіхом виступав у Югославії, Канаді, Англії, Франції, Польщі, Швайцарії. Микола Гвоздь — надзвичайно зібраний і цілеспрямований. Має оту народну рису — робити все якісно, добротно, дотримуючись принципу: працювати в одному напрямку, але по-справжньому. Дуже вимогливий у доборі репертуару, уміє вибрати для капелі найхарактерніше, найвдаліше. І ніколи не візьме чогось прохідного, в яких би добрих стосунках не був з композитором. В розмові його слово завжди вагоме, значуще, об'ємне, глибинне, як народна пісня, як ті звуки, які він видобуває з бандури, коли грає. Так колись володіли цим дивоінструментом кобзарі-характерники Вересай, Гриценко Холодний, Кравченко, Адамцевич, Глушко, Бобир. Надзвичайно любить молодь, чуйний і вдумливий педагог. Перспективним молодим артистам капелі — Руслану Шевченку, Віктору Сачку, Володимиру Голубничому — доручує сольо в концертах. Від Миколи просто віє силою і мужністю.

Якось у розмові Леся Дичко, дивлячись на нього, сказала: „Ти, як лев". І справді: щось левине у його погляді, те, що допомогло митцеві вистояти перед найтяжчими життєвими бурями і так яскраво утвердитися. Миколі Гвоздеві 60 літ. Та не слабне сила його духу, а міцніє. На славу Україні і нашій культурі.

Микола Чорний-Досінчук

Вияснюють...

(Закінчення зі стор. 1)

та призначення правоохоронних органів на свій розсуд, а інакше кажучи, узаконити беззаконня.

На таку думку наводить і постійне їх прагнення зберегти депутатську недоторканість, яка подекуди служить прикриттям і захистом від кримінальної відповідальности.

В цьому ж ряду зволікання Верховної Ради із створенням правної бази діяльности Національного бюра розслідувань, спроби підпорядкувати собі деякі правоохоронні органи.

Пресова служба Президента України уповноважена заявити, що відмова Верховної Ради у згоді на призначення генерального прокурора України — це фактично спроба дезорганізувати працю Генеральної прокуратури, поставити під загрозу виконання державою однієї з найважливіших її функцій.

У зв'язку з цим Президент України доручив Генеральній прокуратурі та О. Литвакові виконувати свої обов'язки у повному обсязі, забезпечувати максимальне дотримання законности й вирішувати питання про відповідальність усіх без вийнятку осіб, які вчинили правопорушення, в тому числі й народних депутатів.

Приймаючи таке рішення, голова держави виходив з того, що конструктивна частина народних депутатів не в змозі протистояти наростаючій кризі в парляменті, який роздирається політичним протистоянням, чварами та інтриґами, неприхованим демонстративно-цинічним порушенням правильника і конституційних процедур.

Храмовий празник

Владика Антоній (посередині) після відправи в церкві Всіх Святих.

(Фото: Ярослав Кулинич).

В грудні цього року сповнилося 35 років від часу заснування української православної церкви Всіх Святих, що знаходиться на перетині 2-ої вул. і 3-ої авеню в Ню Йорку. Маленька церква, маленька дата, мала кількість парафіян залишилась в цьому храмі.

Життєвий шлях цієї святині є своєрідний. На її долю випало багато випробувань. Адже церковна громада була заснована ще у 1926 році під назвою церква Святого Князя Володимира. З часом в наслідок багатьох причин було вирішено продати цей храм і натомість купити новий при 82-ій вулиці. Після трирічних судових тягань парафіяни з болем покинули свою церкву в 1962 році. Завдяки незгасній українській жертвенності, вже в грудні того ж року була відслужена перша Служба Божа в нововикупленому і відремонтованому храмі, який громада купила за 110,000 дол. Тоді ж була затверджена нова назва: „Українська православна церква Всіх Святих в Ню Йорку. Відтоді тут відбулось багато приємних подій. Щоразу парафіяни залюбки прикрашали свою святиню, збагачуючи її іконами, свічниками, церковними книгами, новим іконостасом, електричними дзвонами...

Понад десять священиків вірно служили молитвами Всевишньому в цьому храмі, наставляючи на шлях добра, віри, любови до ближнього свою паству. Приємним словом вірні згадують о. протопресвітера Івана Ткачука, який був їх духовним наставником понад 20 років.

Ось така життєва доля церкви Всіх Святих. А відсвяткувати її 35-ліття прийшло багато людей. Адже розділена радість — це подвійна радість. Відбулась святочна Архиєрейська Служба Божа, яку відправив Архиєпископ нюйоркський і вашінґтонський Антоній. Разом помолитися прийшли численні священики і парафіяни з інших церков і конфесій, серед яких 93-літній о. Володимир Базилевський та отець Роман Тарнавський з церкви св. Володимира, о. Федір Мазур з церкви св. Трійці, о. Шеметило, о. Андрій Кулик, диякон Мирослав Ширта. А о. Ф. Мазур прибув зі своїми парафіянами, не відправляючи цього дня у своїй церкві. Такий вчинок о. Федора заслуговує на особливу вдячність і щиру подяку. Церковний хор, підсилений досвідченими хористами з інших церков, наповнив церкву натхненним святочним співом. Ним керував Володимир Овчарук з Чикаґо, який понад 20 років дириґував хором в даному храмі. Не перестаю дивуватись людям. За те, щоб почути хоровий спів чи музичний концерт, люди платять чималі гроші. А тут в церкві можеш помолитися Богові, заспокоїти свою душу, попросити прощення, знайти підтримку чи розраду та ще й насолодитися прекрасним хоровим співом. На жаль, ще не всі це розуміють.

Після Архиєрейської Служби Божої Владика Антоній молитвою відкрив чудовий святковий обід. В його приготуванні активну участь взяли парафіяни церкви, а особливо сестриці на чолі з Параскевію Ручкою.

Як це прийнято, з привітальними промовами виступили гості і господарі, було зачитано ряд привітальних телеграм. Особливо радісно і приємно було бачити, що на ювілей маленької православної церкви, окрім православних священиків, завітав і мав душевну привітальну промову о. ігумен Патрикій Пащак, ЧСВВ, з української католицької церкви св. Юра, тим самим показавши зразок братерської любови і єднання українців в лоні єдиної християнської віри. Виступили на святочному обіді президенти обох українських банків: кредитівки „Самопоміч" д-р Богдан Кекіш і української православної кредитівки Всеволод Саленко. Як і належить банкірам, свої привітання вони підкріпили грошовими дарунками. Приємно було слухати виступи мґр Павліни Андрієнко-Данчук зі школи українознавства при СУМі, Івана Макара — голови СУМ в Ню Йорку, Марії Йовик, яка є головою всім відомої організації допомоги дітям-сиротам в Україні, голову Церковного комітету з парафії св. Володимира Бориса Фесака, о. В. Базилевського.

Знайомлячись в живих бесідах з віруючими з інших церков, довідуємось багато цікавого про життя і здобутки інших парафій.

Приємною несподіванкою для всіх присутніх був невеликий концерт. Відкрила його віршом про Україну Вероніка Плісак. Як завжди, гарно виступив дівочий хоровий ансамбль „Пролісок" під керівництвом маестро А. Стасіва. Дівчатка з ентузіязмом виконали кілька українських пісень різного жанру. Орест Омелясь з дитячим хвилюванням заспівав пісню „Мамина світлиця".

Приємною несподіванкою була поява професійних музикантів. Талановитий керівник церковного хору Андрій Мілявський показав чудове володіння клярнетом, виконавши в супроводі фортепіяну „Аве Марія" Шуберта і Сонату Баха. Романна Гупаловська (Львів) милувала наше вухо „Місячною" сонатою Бетовена і Прелюдією Шопена на фортепіяні. А Ігор Макар (Львів) представив скрипкову інтерпретацію „Медитації" Массне в супроводі фортепіяну.

Вперше нам вдалося почути у квартетному виконанні „Боже великий єдиний" М. Лисенка. Всіх глибоко зворушила виконана чудовим голосом Тетяни Сахновської пісня „Ой, роде наш красний". Концертова програма була справжньою несподіванкою, якою може похвалитися не кожний ювілей. Особливо приємно зауважити, що частина учасників концерту належить до Української Католицької Церкви, але пам'ятає і розуміє, що в першу чергу вони українці і вважають, що свято їх братів — це і їх свято.

Хочеться відзначити активну і плідну роботу молодого голови церковного уряду церкви Всіх Святих Петра Плісака. Він заступив свого попередника, колишнього голову церковного уряду св. п. Михайла Сосницького, який багато років вірою і правдою служив громаді. Стараннями П. Плісака вийшло вже три числа часопису „Дзвін", до ювілею відремонтовано і помальовано церкву. П. Плісак є не тільки добрим організатотом і дійовим керівником, але й сам має багато нових і цікавих ідей та ініціятив.

На закінчення імпрези зі словами вдячности до присутніх звернувся настоятель о. Володимир Ханас. Його приємний і сильний голос лунає під час відправи Служби Божої в церкві Всіх Святих щонеділі. Набуваючи американського досвіду, о. Володимир хоче згуртувати і примножити малочисельну громаду церкви. Маючи багатолітню практику праці в Україні і належну освіту, вміло прищеплює парафіянам любов до Бога, милосердя до ближнього.

Невидимою аркою між початком і кінцем ювілейного свята виявилась турботлива опіка і батьківська участь Владики Антонія. Слова його проповіді глибоко запали в душу, зворушили присутніх. Для активних заслужених парафіян особливо почесним було отримання нагород з рук Архиєпископа.

Хочеться запросити всіх до церкви. Можливо, дехто і знав про неї, а дехто і ніколи не чув. Мріємо, щоб храм Всіх Святих завжди був переповнений, щоб люди приходили сюди не лише на ювілеї чи свята. Тут вам завжди будуть раді і щиро приймуть в свою родину.

А на мажорне завершення напрошуються слова з пісні: „Ой, роде наш красний, роде наш прекрасний, не цураймося, признаваймося, бо багацько нас є!"

Богдан Гарасимчук